

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: J. D.**, zastoupený Mgr. Liborem Holemým, advokátem se sídlem Meziříčská 774, Rožnov pod Radhoštěm, proti **žalovanému: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 1. 2009, č. j. MSK 6253/2009, ve věci přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 8. 2009, č. j. 58 Ca 24/2009 – 22,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), kterým tento soud odmítl jeho žalobu podanou proti rozhodnutí žalovaného (dále též „správní orgán“) ze dne 13. 1. 2009, č. j. MSK 6253/2009, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatele podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), proti rozhodnutí Městského úřadu Třinec, odboru dopravy (dále též „městský úřad“), ze dne 3. 11. 2008, č. j. 42090/2008/Do/Vp. Předmětným rozhodnutím městského úřadu byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání

přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ust. § 22 odst. 1 písm. f) bod 3. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o přestupcích“), kterého se měl dopustit tím, že dne 21. 8. 2008 ve 12.23 hod. řídil motorové vozidlo tovární značky MAZDA ER CX7, v obci Třinec-Oldřichovice na silnici I. třídy č. 11 ve směru na Slovensko, poblíž čerpací stanice SHELL, a za jízdy mu byla silničním radarovým rychloměrem RAMER 7M-MB naměřena rychlost jízdy nejméně 77 km/hod, čímž překročil povolenou rychlost v obci o 20 km/hod a více. Tímto jednáním porušil ust. § 18 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, za což mu byla uložena pokuta ve výši 3 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

Jako právní důvod kasační stížnosti stěžovatel uvedl důvod dle ust. § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel zdůraznil, že krajský soud má na jedné straně za to, že tento sice prokázal svoji nepřítomnost v České republice v době od 13. 1. 2009 do 4. 2. 2009, tj. v době, kdy bylo stěžovateli doručováno rozhodnutí správního orgánu, a tato doba zcela přesahovala dobu, kdy bylo rozhodnutí stěžovateli doručováno (tedy od 15. 1. 2009, kdy byla předmětná zásilka uložena na poště, do skončení doby pro její vyzvednutí, tj. do 26. 1. 2009), na straně druhé mu sděluje, že v dané věci měl požádat o prominutí zmeškání úkonu podle ust. § 41 odst. 2 správního řádu. Tento závěr však nemá podle názoru stěžovatele oporu v zákonném ustanovení, kdy podmínkou pro podání předmětné žaloby je ve vztahu ke lhůtě jejího podání toliko skutečnost, že musí být podána do dvou měsíců od okamžiku, kdy rozhodnutí bylo stěžovateli oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Pokud krajský soud uvádí, že bylo prokázáno, že stěžovatel se v době od 13. 1. 2009 do 4. 2. 2009 nezdržoval v České republice, je dána sama o sobě neúčinnost doručení rozhodnutí správního orgánu, kdy povinnost „jakékoliv“ nutnosti jiného podání ve věci, tj. žádosti o prominutí zmeškání lhůty, nemá jakékoliv zákonné opodstatnění. Stěžovatel je přesvědčen, že bylo prokázáno, že písemnost mu nebyla účinně doručena, neboť k jejímu oznámení došlo až po jejím vyžádání z jeho strany, přičemž podle jeho názoru mu bylo rozhodnutí doručeno dne 27. 4. 2009, kdy bližší datum si však nepamatuje. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu, bylo mu pravděpodobně doručeno dne 24. 4. 2009, což však na meritum věci ničeho nemění. Stěžovatel dále zdůraznil, že ve věci ani nebyl důvod pro podání žádosti o zmeškání lhůty jakkoliv dán, neboť vůči správnímu orgánu nebyl činěn žádný úkon. Samotnou fikci doručení proto nelze dále v neprospěch stěžovatele aplikovat. Proto stěžovatel navrhl zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

Správní orgán se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Z obsahu předloženého soudního a správního spisu, které měl Nejvyšší správní soud k dispozici, vplynuly následující podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Městského úřadu Třinec, odboru dopravy, ze dne 3. 11. 2008, č. j. 42090/2008/Do/Vp, byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ust. § 22 odst. 1 písm. f) bod 3. zákona o přestupcích, za což mu byla uložena pokuta ve výši 3 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

Stěžovatel s tímto rozhodnutím nesouhlasil a proto proti němu podal odvolání. Rozhodnutím správního orgánu ze dne 13. 1. 2009, č. j. MSK 6253/2009, bylo odvolání stěžovatele zamítnuto podle ust. § 90 odst. 5 správního řádu. Vzhledem ke skutečnosti, že stěžovatel nebyl v době doručování uvedeného rozhodnutí zastížen, byla zásilka obsahující předmětné rozhodnutí dne 15. 1. 2009 uložena na poště a stěžovatel byl o jejím uložení písemně vyrozuměn a bylo mu zanecháno poučení o právních důsledcích, které souvisejí s převzetím nebo s nepřevzetím zásilky. Protože zásilka nebyla stěžovatelem vyzvednuta ani v úložné době, správní orgán považoval písemnost v souladu s ust. § 24 odst. 1 správního řádu za doručenou 10. dnem ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, tj. 26. 1. 2009.

Na základě telefonického dotazu učiněného stěžovatelem dne 22. 4. 2009 v 15:19 hod. (viz úřední záznam ze dne 22. 4. 2009, č. j. MSK 69639/2009) mu byla zaslána fotokopie rozhodnutí správního orgánu, která mu byla doručena dne 24. 4. 2009 (viz doručenko připojená k přípisu žalovaného ze dne 23. 4. 2009, č. j. MSK 70344/2009).

Žalobou ze dne 2. 6. 2009, která byla předána k poštovní přepravě dne 3. 6. 2009, brojil stěžovatel proti rozhodnutí správního orgánu a domáhal se jeho zrušení. V předmětné žalobě stěžovatel mimo jiné uvedl, že v době od 13. 1. 2009 do 4. 2. 2009 se zdržoval v Austrálii, což prokazoval přiloženou elektronickou letenkou; zdůraznil přitom, že žalobou napadené rozhodnutí si nemohl z objektivních důvodů v době doručování vyzvednout a toto mu bylo doručeno teprve dne 27. 4. 2009. S ohledem na tyto skutečnosti měl tedy stěžovatel za to, že žaloba je podána v zákonné lhůtě, neboť v době doručování se v místě trvalého bydliště nezdržoval a napadené rozhodnutí řádně převzal teprve dne 27. 4. 2009.

Usnesením krajského soudu ze dne 17. 8. 2009, č. j. 58 Ca 24/2009 – 22, byla stěžovatelova žaloba podle ust. § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost odmítnuta, neboť žalobou napadené rozhodnutí bylo podle názoru krajského soudu stěžovateli doručeno v souladu s ust. § 24 odst. 1 správního řádu formou náhradního doručení dne 26. 1. 2009.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel kasační stížnost, která je předmětem nyní posuzované věci.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 24 odst. 1 správního řádu jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenou posledním dnem této lhůty.

Podle ust. § 24 odst. 2 citovaného zákona prokáže-li adresát, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednout, může za podmínek ustanovení § 41 požádat o prominutí zmeškání úkonu.

Podle ust. § 40 odst. 1 písm. c) citovaného zákona pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu, případně-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den; to neplatí, jde-li o lhůtu určenou podle hodin.

Podle ust. § 41 odst. 1 citovaného zákona se navrácením v předešlý stav rozumí prominutí zmeškání úkonu, který je třeba provést nejpozději při ústním jednání nebo v určité lhůtě, nebo povolení zpětvzetí nebo změny obsahu podání, kterou by jinak nebylo možno učinit.

Podle ust. § 41 odst. 2 citovaného zákona může účastník požádat o prominutí zmeškání úkonu do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. S požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní orgán nezabývá. Zmeškání úkonu nelze prominout, jestliže ode dne, kdy měl být úkon učiněn, uplynul jeden rok.

Podle ust. § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Podle ust. § 72 odst. 4 citovaného zákona nelze zmeškání lhůty pro podání žaloby prominout.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, stěžejní otázkou v projednávané věci je to, zda doručení rozhodnutí žalovaného správního orgánu ze dne 13. 1. 2009, č. j. MSK 6253/2009, k němuž mělo dojít dne 26. 1. 2009 náhradním doručením ve smyslu ust. § 24 odst. 1 správního řádu, bylo či nebylo účinné, což má určující význam pro posouzení včasnosti podané žaloby.

Ve shora citovaném ust. § 24 odst. 1 správního řádu je upraveno tzv. náhradní doručení, neboli tzv. fikce doručení. Ta nastupuje tehdy, když si adresát nevyzvedne uloženou písemnost ve lhůtě deseti dnů od uložení. Fikce je tedy stav, kdy se má za to, že skutečnost nastala, ačkoliv se tak fakticky nestalo. Právní fikce coby nástroj odmítnutí reality právem je nástrojem výjimečným, striktně určeným k zajištění právní jistoty coby jednoho z hlavních ústavních postulátů právního řádu v podmínkách právního státu. Aby však mohla právní fikce svůj účel, tj. dosažení právní jistoty, splnit, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje (srovnej náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 92/01, Sbírka rozhodnutí, svazek 28, náleží č. 115).

Platný správní řád však, na rozdíl od předešlého zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, nepodmiňuje fikci doručení tím,

aby se adresát v průběhu úložní lhůty zdržoval v místě doručení, jak se mylně domnívá stěžovatel. Ustanovení správního řádu, ve znění účinném do 30. 6. 2009, pro tuto situaci stanovila pouze možnost adresáta po té, kdy již v souladu s ust. § 24 odst. 1 citovaného zákona nastala fikce doručení, požádat postupem podle ust. § 24 odst. 2 citovaného zákona správní orgán za podmínek stanovených ust. § 41 téhož zákona o prominutí zmeškání úkonu. Správní řád tak činil především z důvodu rychlosti a hospodárnosti doručování. Nikoliv nevýznamným důvodem této legislativní úpravy byla i snaha o to, aby byly omezeny obstrukce při doručování (z literatury shodně viz např. Ondruš, Radek: *Správní řád. Nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005, s. 91).

Tento postup je však, a to na rozdíl od závěru krajského soudu, jen stěží použitelný v případě, kdy v důsledku náhradního doručení rozhodnutí odvolacího správního orgánu adresát písemnosti zmeškal lhůtu pro podání žaloby. O prominutí takové lhůty, která se již netýká správního řízení, ale soudního řízení správního, nemůže rozhodovat správní orgán postupem podle ust. § 41 správního řádu, přičemž pokud jde o správní soud, ust. § 72 odst. 4 s. ř. s. jasně stanoví, že zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Proto pokud stěžovatel věděl, že se bude nacházet mimo svou adresu trvalého pobytu, mohl možným komplikacím čelit změnou adresy pro doručování u správního orgánu nebo žádostí o přesílání pošty u provozovatele poštovních služeb.

Řešení této bezvýchodné situace přineslo až ust. § 24 odst. 2 správního řádu, ve znění účinném od 1. 7. 2009, podle něhož lze v takové situaci požádat správní orgán o určení neplatnosti doručení nebo okamžiku, kdy byla písemnost doručena, přičemž takové rozhodnutí správního orgánu by posléze ovlivnilo počátek běhu lhůty pro podání žaloby. I v tomto případě ovšem musí adresát písemnosti skutečnost, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost vyzvednout, prokázat. (K tomu srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 5 Afs 32/2009 – 105, dostupné na www.nssoud.cz.)

Na pozadí shora uvedeného je podle zdejšího soudu třeba konstatovat, že v dané věci bylo rozhodnutí správního orgánu stěžovateli doručeno v souladu s ust. § 24 odst. 1 ve spojení s ust. § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu na základě tzv. fikce doručení dne 26. 1. 2009, přičemž od tohoto dne rovněž počala běžet dvouměsíční lhůta pro podání žaloby ve smyslu ust. § 72 odst. 1, věty první, s. ř. s. Jak správně dovodil i krajský soud, na tento počátek neměla vliv ani skutečnost, že stěžovatel kopií elektronické letenky prokázal, že se od 13. 1. 2009 do 4. 2. 2009 zdržoval mimo Českou republiku, ani pozdější doručení fotokopie rozhodnutí správního orgánu, k němuž došlo na základě telefonické žádosti stěžovatele, neboť, jak bylo podrobně rozebráno výše, platný správní řád již nepodmiňuje fikci doručení ve smyslu ust. § 24 odst. 1 citovaného zákona tím, aby se adresát v průběhu úložní lhůty zdržoval v místě doručení.

Podle ust. § 40 odst. 1 s. ř. s. lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. Lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí dle ust. § 40 odst. 2 s. ř. s. uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce. Dle ust. § 40 odst. 4 s. ř. s. je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence,

popřípadě zvláštní poštovní licence, anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.

V daném případě byl ve smyslu ust. § 40 odst. 1 s. ř. s. dnem určujícím počátek běhu dvouměsíční lhůty pro podání žaloby den následující po dni doručení písemného vyhotovení rozhodnutí správního orgánu, tj. 27. 1. 2009. Konec lhůty pro podání žaloby dle odst. 2 téhož ustanovení pak v návaznosti na výše uvedené připadl na den, který se svým pojmenováním shodoval s dnem určujícím počátek běhu lhůty, tj. 27. 3. 2009. Tento den byl posledním dnem pro včasné podání žaloby, tj. pro její předání příslušnému krajskému soudu, kterým byl Krajský soud v Ostravě, nebo zaslání prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, anebo předání orgánu, který má povinnost ji doručit. Protože však byla žaloba předána k poštovní přepravě až dne 3. 6. 2009, byla tato podána zjevně opožděně a krajský soud proto postupoval plně v souladu se zákonem, když tuto s odkazem na ust. § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost odmítl.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námitky nejsou ve vztahu k napadenému usnesení krajského soudu důvodné. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým Nejvyšší správní soud dle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost byla v souladu s ust. § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítnuta. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem dle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správnímu orgánu podle obsahu spisu žádné náklady řízení nevznikly, proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. června 2010

JUDr. Radan Malík
předseda senátu